

PUX - Pedagogiskt utvecklingscentrum

2007-05-28

Bilaga 28:2

Bilaga 2

Minnesanteckningar från RUC-konferens den 21-22 maj 2007.

Från PUX deltog Margareta Högberg, ordförande och Margareta Bäckström, samordnare.

Skolverkets regeringsuppdrag angående lärarfortbildning

Skolverket genom Mona Bergman, Stefan Skimutis och Britt-Marie Jarnhammar informerade om regeringsuppdraget vad avser det s.k. Lärarlyftet. Verket fick officiellt uppdraget under vecka 20 och då såg det något annorlunda ut än det som tidigare skrivits. Mera därom nedan.

För obehöriga lärare blir det något liknande SÄL-utbildningen. Det fanns dock ej så mycket att säga om det ännu.

Bergman nämnde i förbigående forskarutbildning för lärare, men gick ej in på det. Ej heller på fortbildningen för sfi-lärare och utbildning i specialpedagogik. Nedanstående anteckningar rör enbart fortbildning för tidigarelärare och senarelärare med examen.

För lärosätena:

Upphandling av fortbildning hos universitet och högskolor kommer att äga rum med början i mitten av juni. Lärosätena får två månader på sig att besvara offertförfrågningarna.

Underlaget till förfrågningarna utgörs av det skolhuvudmännen framför vid konferenser med Skolverket i slutet av maj. Under september görs upphandling med de lärosäten som lämnat intressanta offerter. Tillgängligheten till utbildningar kommer att vara betydelsefull vid upphandlingarna (läs distansutbildning). Upphandlad utbildning får ej ersätta vanlig verksamhet.

Antagning till upphandlade utbildningar kommer att skötas centralt. Ersättning till lärosätena lämnas dels i början av kurs, dels efter genomförd kurs. Uppgift om genomförda kurser kommer att krävas av lärosätena.

(Utbildningsdepartementet utreder hur upphandlingen skall betraktas, eftersom det finns regler för uppdragsutbildning.)

Anmälan till utbildning går till en central administration, som i sin tur kontaktar lämpligt lärosäte, som i sin tur kontaktar den blivande studenten.

För lärare som går in i lärosätens ordinarie kurser ges ingen särskild ersättning till lärosätet.

För skolhuvudmännen:

Varje skolhuvudman rekviderar från Skolverket ett lösenord till en hemsida med blanketter för ansökningar till utbildningar och i ett senare skede rekvisition av medel för genomförd utbildning. På hemsidan, som blir klar i september, finns även uppgift om det poängtal och antal kronor som varje skolhuvudman får sig tilldelad. Poängtalen utgör grund för den mängd poäng som examinerade lärare kan erhålla utbildning för med stöd av statliga pengar. Ramen måste nyttjas det år, som huvudmannen får den.

Små kommuner kan samordna sinsemellan.

Ersättningen till huvudmannen beräknas utifrån en 52-del av riksgenomsnittet för årskostnaden för tidigare- respektive senarelärare. Dock talades det om tre nivåer ersättning till skolhuvudmannen: dels rikssnittet, dels en något lägre, dels en något högre beroende på att lärare kostar olika mycket i olika kommuner.

Skolhuvudmannen rekviderar ersättning när utbildningen närmar sig slutet för respektive lärare.

70 procent av 80 procent av lärares lön ersätts av staten. Arbete och studier får i det fallet ej överstiga heltid. Deltidsanställda kan studera med ersättning upp till heltid.

För lärosätena och skolhuvudmännen:

Tidigarelärare, d.v.s lärare från förskoleklass t.o.m. åk 6 kan med statligt stöd erhålla utbildning för 15-30 hp (gamla 10-20p). Upphandling av 30hp för denna kategori examinerade lärare kommer ej att äga rum. Då blir det i stället fråga om reguljär utbildning.

Senarelärare kan med statligt stöd erhålla utbildning för 30-45 hp (gamla 20-30 p).

Upphandling av 45 hp för denna kategori examinerade lärare kommer ej att äga rum. Då blir det i stället fråga om reguljär utbildning.

Skolverket utgår vid upphandlingen från de kunskaper verket har om skolors måluppfyllelse och lärares fortbildningsbehov. Skolhuvudmännens önskemål och prioriteringar kommer att vara viktiga.

Generella kunskaper som Skolverket redan nu kunde uttrycka att det finns behov av är i

- läroplan och kursplaner
- bedömning och betygssättning
- IT-kompetens
- pedagogik
- utvecklingspsykologi
- ledarskap
- samtalsmetodik
- möte med elever med olika kulturell bakgrund

Specifika utbildningar i ämnesteorier och ämnesdidaktik kommer att upphandlas och då skall inslag av ovanstående ingå.

Stödet till lärare gäller lärare med examen, ej bara lärarutbildning. Således viktigt att skolhuvudmännen uppmanar sina lärare med lärarutbildning att ta ut examen.

Kompetensutveckling i MSU:s regi fortsätter så länge olika insatser är avsedda att fortgå och ingår ej i Lärarlyftet. Det är kortare kurser än poängkurser.

Under 2008 kommer 6 000 examinerade lärare att kunna gå fortbildning med statsbidrag. Av dessa kommer 4 000 att vara tidigarelärare och 2 000 senarelärare. Enligt nuvarande statistik grundad på heltidsarbetande lärare per år kan 1 av 14 tidigarelärare och 1 av 28 senarelärare delta i satsningen. De därpå följande två åren kommer 10 000 lärare att kunna ta del av satsningen. En lärare behöver ej vara tillsvidareanställd för att ta del av satsningen. Huvudmannen avgör.

Fördelningen av satsningen mellan huvudmän kommer att se ut enligt följande: kommunerna ca 94 procent, fristående skolor ca 6 procent och övriga ca 0,6 procent.

Skolverkets information i sammanfattning:

<http://www.skolverket.se/content/1/c4/93/35/BILDSPEL.pdf>

Information från Stockholms och Malmö RUC:

Umeå universitet har fått samordningsansvar för fortbildningen av lärare utan lärarexamen. Kommer eventuellt att gå ut till kommunerna via övriga RUC (här PUX). Bland de åtta involverade lärosäten finns förutom Umeå universitet även Lärarhögskolan i Stockholm, Högskolan Dalarna, Göteborgs universitet, Karlstads universitet och två till. Krav för att kunna ta del av utbildningen är att läraren är anställd hos en huvudman och det ska vara mindre än 60 hp kvar till färdig lärarexamen.

Vid Umeå universitet, Lärarhögskolan i Stockholm och tre andra lärosäten ges på regeringens uppdrag utbildning för lärare som genomgått lärarutbildning vid utländskt lärosäte och som vill tjänstgöra inom den svenska skolan. Se

http://www.lhs.se/LHS/Templates/Page_6110.aspx

Lärarutbildningen i Malmö startade s.k. dialogkonferenser i syfte att föregripa läraryftet. Det har givit en ordentlig skjuts på RUC-verksamheten och stärkt dess legitimitet inåt högskolan. Tjugosju kommuner har tecknat avtal om tankesmedjor kring forskning och skolutveckling. Deltar gör lärare, enstaka rektorer och lärarutbildare. Se <http://www.tankesmedjan.nu/>

Lärarutbildningen som en kraft i skolutvecklingen genom RUC.

Rektor vid LHS, Ingrid Carlgren, gav under konferensens andra dag sin syn på lärarutbildningen som en kraft i skolutvecklingen genom RUC.

Hon menar att skolutveckling bör leda till utbildning av forskare. Då skulle skolan kunna äga sina egna frågor. Inom fyra områden kan RUC spela en roll: VFU, fortbildning, examensarbeten och praxisnära forskning. (Obs HiG:s temaområden!)

Carlgren undrade om inte kommuner och RUC skulle kunna erhålla medel ur de regionala råden till forskning och utveckling inom skolan. Landstingen hämtar nämligen mycket pengar därur till läkares forskning.

Vid LHS utvecklas för närvarande en forskarskola i bedömning. Alla kommuner i landet kan låta doktorander utbildas i denna, men förväntas i så fall bidra med resurser.

Skolan förebygger – om hälsa, lärande och prevention i skolan.

Bengt Sundbaum vid Folkhälsoinstitutet informerade om regeringsuppdraget att sprida kunskap till skolorna om verkningsfulla förebyggande insatser i skolan under åren 2005-2007. Traditionell ANT-undervisning har liten eller t.o.m. motsatt effekt på ungas beteenden. Se rapporten "Förebyggandets konst", nr 2002:34, som finns att beställa på www.fhi.se. Exempel på skyddande faktorer kan man finna i skolan, familjen, bland kamrater och hos individen själv. Två pilotlän får fördjupat stöd, Skåne och Värmland, genom informationsskrifter, handledningar, hemsida, utbildningar och stödjande samtal. Se www.fhi.se/skolanforebygger.

Det kommer att bli en fortsättning efter 2007, men med mindre pengar. Spridning äger rum i alla län.

RUC/högskolors roll: det finns ett fortsatt behov av kompetensutveckling, utvärderingar och insatser för kvalitetssäkring vad gäller hälsa, lärande och prevention i skolan.

Forskningskommunikation med hjälp av Vetenskapsrådet

Elisabet Nihlfors, Vetenskapsrådet (VR), underströk vikten av att intresserad allmänhet ställer frågor till VR, t. ex. ”Vad finns det för forskning om...?” Det är en av rådets uppgifter att sprida kunskap till allmänheten om forskning över huvud taget, även sådan som ej finansieras av VR. För forskningsinformation har rådet skapat en hemsida kring vilken Nihlfors efterlyste en dialog – en kommunikation. Ulf Daneklev och Katharina Brodarski är kontaktpersoner. Utbildningsvetenskaplig forskning kommer att presenteras i Göteborg 2007, i Karlstad 2008 och i Umeå 2009.

Se vidare www.forskning.se och http://www.forskning.se/servlet/GetDoc?meta_id=88466 (Elisabet Nihlfors kommer gärna till vår konferens i Söderhamn den 5 oktober.)

Myndighetens för skolutveckling, MSU, uppdrag

Kjell Hedvall från Myndigheten för skolutveckling informerade om en eventuell ny rektorsutbildning fr.o.m. januari 2008. Om den ska bli obligatorisk, så måste skollagen ändras.

MSU har fått ett regeringsuppdrag om mobbning. Myndigheten skall kartlägga och sammanställa forskningsbaserade metoder och åtgärder. Den enda kvalitetssäkrade metoden för närvarande är den s.k. Olweusmetoden. MSU har dessutom fått tillägg till tidigare regleringsbrev vad gäller naturvetenskap och teknik, matematik, IT och sommarskolor 2007. Eventuellt kommer myndigheten att få i uppdrag att finna former för att motverka skolbränder samt göra något angående pojkars skolresultat.

Kvalitativ studie angående RUC i Umeå

Gunnar Berg har på Umeå universitets uppdrag genomfört en kvalitativ studie angående den nu treåriga RUC-verksamheten. Rapporten kommer att offentliggöras i juni och finns då att läsa på webben.

Uppdraget syftade till att kartlägga om RUC-verksamheten svarar mot dels det statliga uppdraget, dels de förväntningar som finns på centrumet.

Han fann följande kritiska punkter: RUC:s oklara statliga uppdrag, oklara ansvarsförhållanden, oklar organisation, osäkra ekonomiska förutsättningar, olika förutsättningar för mindre och större kommuner samt högskolans samverkansuppdrag kontra förväntningar från MSU.

Följande måste enligt Berg åtgärdas: klargöra ansvarsförhållandena, tydliggöra det statliga uppdraget, förbättra RUC:s arena för praktisknära forskning samt utveckla lärarutbildningen i allmänhet. Med det senare avses att det behövs en förändrad kultur. För närvarande står traditionell akademisk kultur mot en entreprenöriell sådan.

Frågor att diskutera hemmavid:

* Kan PUX anordna RUC-konferens i maj 2009 (10-årsjubileum)?

* Bör RUC inrätta ett ”RUC Sverige” i likhet med ”Universitets- och högskoleförbundet” eller lärarutbildningskonventet? Syftet skulle vara att stärka RUC:s ställning samt utgöra en (informell) remissinstans. Aktualiserades med anledning av att Hans Forsell utreder de myndigheter som har med skolutveckling att göra utan att något RUC ännu blivit kontaktat av honom. Utredningen skall vara klar den 1 november.

* Frågeställningar och resultat som framkommer i G. Bergs studie av RUC i Umeå.

Nästa möte för landets RUC-enheter äger rum i Kristianstad den 12-13 maj 2008.

Margareta Bäckström
Samordnare i PUX